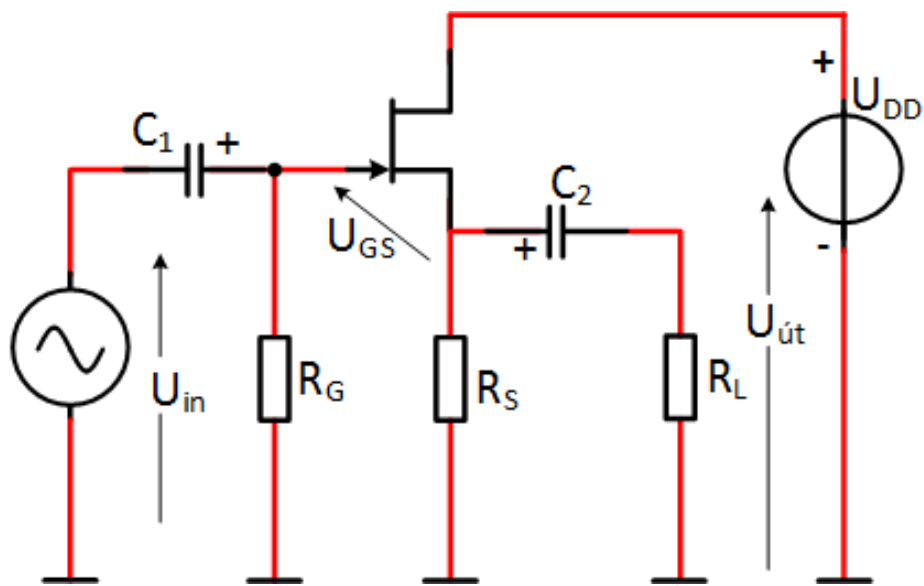

Rafbók

Rafeindafraeði 15. hefti

FET CD magnarar

Sigurður Örn Kristjánsson

Bergsteinn Baldursson

Þetta hefti er án endurgjalds á rafbókinni www.rafbok.is.
Allir rafiðnaðarmenn og rafiðnaðarnemar geta fengið
aðgang án endurgjalds að rafbókinni.

Heimilt er að afrita textann til fræðslu í skólum sem reknir eru fyrir opinbert fé án
leyfis höfundar eða Fræðsluskrifstofu rafiðnaðarins. Hvers konar sala á textanum
í heild eða að hluta til er óheimil nema að fengnu leyfi höfundar og
Fræðsluskrifstofu rafiðnaðarins.

Höfundar eru Sigurður Örn Kristjánsson og Bergsteinn Baldursson.
Umbrot í rafbók Báru Halldórsdóttir.

Vinsamlegast sendið leiðréttingar og athugasemdir til höfundar sqk@tskoli.is
eða til Báru Halldórsdóttur á netfangið bara@rafnam.is

Rafeindafræði 15. hefti – FET og MOSFET CD magnarar -

Efnisyfirlit

1. FET- magnarar	3
1.1 <i>Common-Drain Amplifiers</i> (Svelgartengdur magnari)	3
1.2 Spennumögnun.....	3
1.3 Inngangsmótstaða í <i>Drain</i> tengdum (CD) magnara.....	4
2. Mælingar	5
3. Jöfnur	8
4. Dæmi.....	9
5. Svör	10

1. FET- magnarar

1.1 *Common-Drain Amplifiers (Svelgartengdur magnari)*

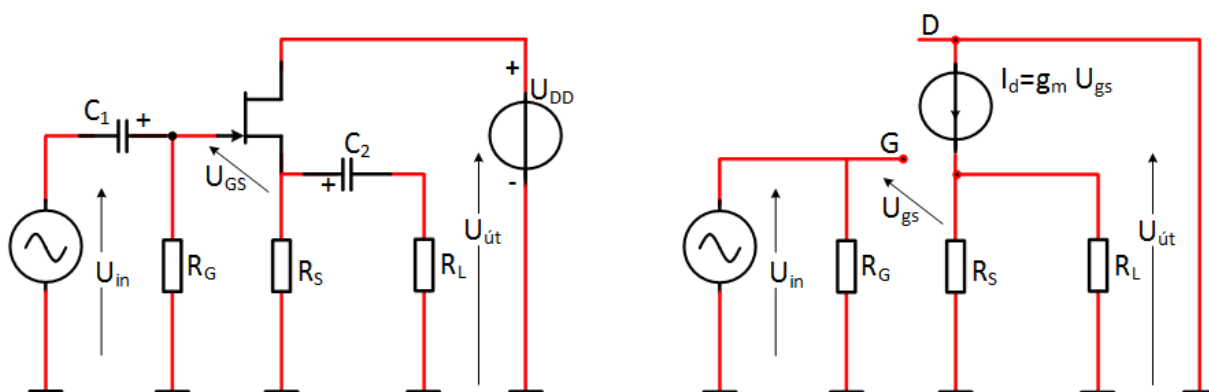
Common drain (CD) FET magnari (Svelgar-tengdur magnari) samsvarar collector-tengdum magnara fyrir BJT transistora.

Eftir að hafa farið í gegnum þennan kafla átt þú að vera fær um

- ✓ skýra út *Common-drain FET amplifiers* (CD) (svelgartengdan FET magnara)
- ✓ reikna úr spennumögnun í *CD amplifier* (svelgartengdum FET magnara)
- ✓ Finna inngangsmótstöðu í CD amplifier (svelgartengdum FET magnara)

Common-drain JFET magnari er sýndur á mynd 1. Forspennun magnarans er með sjálfstilli aðferðinni (*Self-biasing*).

Ac-merkið sem sett er inn á magnarann fer í gegnum þéttinn C_1 inn á gáttina og útgangsmarkið fer út í gegnum þéttinn C_2 og er felld yfir álagsmótstöðuna R_L . Það er engin *drain* (svelgar) mótstaða í rásinni.

Mynd 1a. Drain tengdur magnari. Mynd 1b. ac jafngildismynd CD magnara.

Mynd 1. JFET Drain tengdur magnari (CD-magnari).

1.2 Spennumögnun

Eins og í öðrum mögnurum er spennumögnun skilgreind sem $A_U = U_{út}/U_{inn}$. Fyrir *Drain* (svelgar) tengdan magnara, eins og á mynd 1, er spennumögnunin:

Rafeindafræði 15. hefti – FET og MOSFET CD magnarar -

$$U_{inn} = U_{gs} + U_s = U_{gs} + I_s \cdot R_s$$

$$U_{út} = I_s \cdot (R_s // R_L)$$

$$I_s = I_d = g_m \cdot U_{gs}$$

$$A_U = \frac{U_{út}}{U_{inn}} = \frac{I_s \cdot (R_s // R_L)}{U_{gs} + I_s \cdot (R_s // R_L)} = \frac{g_m \cdot U_{gs} \cdot (R_s // R_L)}{U_{gs} + g_m \cdot U_{gs} \cdot (R_s // R_L)}$$

$$\frac{g_m \cdot U_{gs} \cdot (R_s // R_L)}{U_{gs}(1 + g_m \cdot (R_s // R_L))} = \frac{g_m \cdot (R_s // R_L)}{1 + g_m \cdot (R_s // R_L)}$$

$$\text{Ef } g_m \cdot (R_s // R_L) \gg 1 \Rightarrow$$

$$A_U = \frac{U_{út}}{U_{inn}} \cong 1$$

1.3 Inngangsmótstaða í *Drain* tengdum (CD) magnara

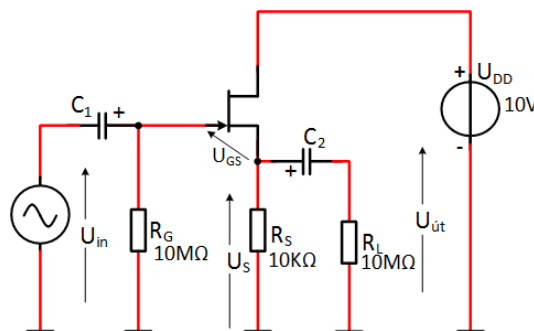
Þar sem *Gate* (gáttin) er inngangur í *Drain* tengdum (CD) (svelgartengdum) magnara er inngangsmótstaðan mjög há, eða

$$R_{inn} = R_G // \left| \frac{U_{GS}}{I_{GSS}} \right| \text{ ef } \left| \frac{U_{GS}}{I_{GSS}} \right| \gg R_G \Rightarrow R_{inn} = R_G$$

U_{GS} og I_{GSS} má finna í datablöðum yfir viðkomandi transistor.

Sýnidæmi:

Reiknaðu spennumögnun og inngangsmótstöðu magnara sem sýndur er á mynd 2 ef $g_m = 1000 \mu S$ og $I_{GSS} = 5 \text{ nA}$ við $U_{GS} = 20 \text{ V}$?

Mynd 2.

Rafeindafræði 15. hefti – FET og MOSFET CD magnarar -

Lausn:

$$A_U = \frac{U_{út}}{U_{inn}} = \frac{g_m \cdot (R_S // R_L)}{1 + g_m \cdot (R_S // R_L)} = \frac{1000\mu S \cdot (10k\Omega // 10M\Omega)}{1 + 1000\mu S \cdot (10k\Omega // 10M\Omega)} = 0,909$$

$$R_{inn} = R_G // \left| \frac{U_{GS}}{I_{GSS}} \right| = 10M\Omega // \left| \frac{20V}{5nA} \right| = 10M\Omega$$

2. Mælingar

Tilgangur:

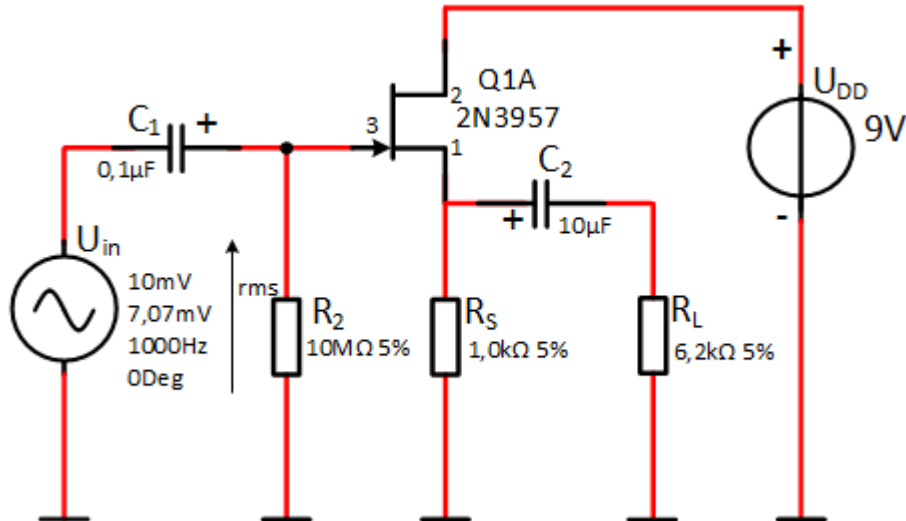
Að skoða magnarastig SD/CD tengingu með tilliti til að bera saman reiknaðar og mældar lykilstærðir kerfisins (spennufæðing *Self bias*).

Efni og búnaður:

Sveifluvaki, sveiflusjá, spennugjafi, spennumælir og íhlutir samkvæmt mynd. 3.

Tengimynd:

$$g_m = |Y_{fs}| = 1,7mS, I_d \text{ í rásinni er um } 1mA.$$

Mynd 3.

Rafeindafræði 15. hefti – FET og MOSFET CD magnarar -

Framkvæmd 1:

Tengið rásina og mælið jafnspennurnar U_G , U_S og U_D

$$U_G =$$

$$U_S =$$

$$U_D =$$

Reiknið til samanburðar jafnspennurnar U_G , U_S OG U_D . (Sýnið útreikninga).

$$U_G =$$

$$U_S =$$

$$U_D =$$

Framkvæmd 2:

Mælið jafnspennurnar U_{DS} , U_{GS} og U_{DG}

$$U_{DS} =$$

$$U_{GS} =$$

$$U_{DG} =$$

Reiknið til samanburðar jafnspennurnar U_{DS} , U_{GS} og U_{DG} . (Sýnið útreikninga).

$$U_{DS} =$$

$$U_{GS} =$$

$$U_{DG} =$$

Framkvæmd 3:

Mælið spennumögnunina A_u við 1 kHz.

$$A_u =$$

$$A_u \text{ (dB)} =$$

Reiknið til samanburðar spennumögnunina A_U . (Sýnið útreikninga).

$$A_u =$$

$$A_u \text{ (dB)} =$$

Rafeindafræði 15. hefti – FET og MOSFET CD magnarar -

Framkvæmd 4:

Finnið efri marktíðni f_e magnarastigsins með mælingum.

(Marktíðnin finnst þegar spennumögnunin hefur fallið um 3dB miðað við gildið sem fannst við 1 kHz)

f_e með $R_L =$

f_e án $R_L =$

Framkvæmd 5:

Mælið hvert sé fasvik milli inn- og útmerkis magnarans við 1kHz?

$\theta =$

Mælið hvert sé fasvik milli inn- og útmerkis magnarans við 100Hz?

$\theta =$

Framkvæmd 6:

Mælið inngangsriðstraumsmótstöðu (inngangsimpedans) $Z_{inn} = R_{inn}$ magnarans.

$Z_{INN} =$

Reiknið til samanburðar inngangsriðstraumsmótstöðu (inngangsimpedans).

$Z_{inn}=R_{inn}$ magnarans.

$Z_{INN} =$

Framkvæmd 7:

Mælið útgangsriðstraumsmótstöðu (útgangsimpedans) $Z_{út}=R_{út}$ magnarans.

$Z_{ÚT} =$

Reiknið til samanburðar útgangsriðstraumsmótstöðu (útgangsimpedans) $Z_{út}=R_{út}$ magnarans.

$Z_{ÚT} =$

3. Jöfnur

Jöfnur sem gilda fyrir SD/CD tengdan magnara tengdur í *self bias*.

DC jöfnur

ac jöfnur

$$U_G = 0 \Rightarrow U_S = I_D \cdot R_S = -U_{GS}$$

$$A_u = \frac{U_{út}}{U_{ín}} \cong \frac{g_m \cdot (R_S // R_L)}{(1 + g_m \cdot R_S // R_L)}$$

$$U_D = U_{DD} - I_D \cdot R_D$$

$$A_u(dB) = 20 \log(A_u)$$

$$U_{DS} = U_D - U_S$$

$$R_{in} = Z_{in} = (R_G // R_{IN}) \cong R_G \text{ (ef } R_{IN} \gg R_G \text{)}$$

$$U_{GS} = U_G - U_S$$

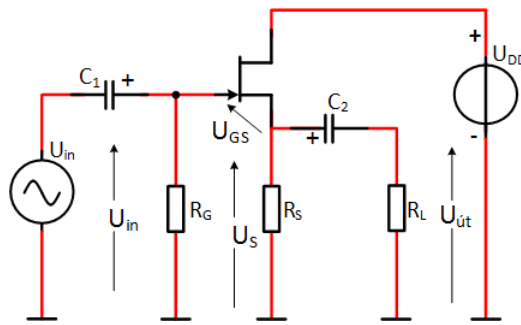
$$R_{út} = Z_{út} \cong R_S // \frac{1}{g_m}$$

$$U_{DG} = U_D - U_G$$

$$R_{IN} = \left| \frac{U_{GS}}{I_{DSS}} \right|$$

4. Dæmi

1. Finnið spennumögnun og inngangsmótstöðu fyrir magnarann á mynd 4 ef $I_{GSS} = 50\text{pA}$, $U_{GS} = 15\text{V}$ og $g_m = 5500\mu\text{S}$, $U_{CC} = +9\text{V}$, $R_G = 10\text{M}\Omega$, $R_S = 1,2\text{k}\Omega$ og $R_L = 1\text{k}\Omega$.

Mynd 4.

2. Fyrir magnarann í dæmi 1 er g_m breytt í $3000\mu\text{S}$. Hver er nú spennumögnun og inngangsmótstaða magnarans?
3. Finnið spennumögnun fyrir magnarann á mynd 4 ef $g_m = 3000\mu\text{S}$, $U_{DD} = 12\text{V}$, $R_G = 4,7\text{M}\Omega$, $R_S = 4,7\text{k}\Omega$ og $R_L = 47\text{k}\Omega$.
4. Finnið mögnun magnaranna á mynd 4 ef álagsmótstöðunni er breytt í $10\text{k}\Omega$. Notist við aðrar tölur úr dæmi 3.

5. Svör

1. $A_u = 0,25$; $R_{inn} = 9,9M\Omega$
2. $A_u = 0,62$; $R_{inn} = 10M\Omega$
3. $A_u = 0,93$
4. $A_u = 0,9$